

Diplomityö
7.2.2017

MYLLYKOSKEN KIRKON LAAJENNUS
Jouni Karttunen

Arkkitehtuurin laitos
Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu
Aalto yliopisto

Tekijä: Jouni Karttunen

Työn nimi: Myllykosken kirkon laajennus

Päivämäärä: 7.2.2017

Laitos: Arkkitehtuurin laitos

Professuuri: Julkiset rakennukset

Professuurin koodi: A-8

Työn valvoja: Professori Pirjo Sanaksenaho

Kuvaplanssit: 7 kpl

Pienoismallit: 1 kpl

Sivumäärä (selostus + liitteet): 41 + 4

Kieli: Suomi

Avainsanat: laajennus, seurakuntasali, kirkko, Myllykoski

Tiivistelmä

Kouvolan seurakuntayhtymä järjesti yhteistyössä Kouvolan kaupungin kanssa keväällä 2016 yleisen suppean ideakilpailun Myllykosken kirkon laajennuksen, olemassa olevien kirkon tilojen sekä kirkon lähiympäristön suunnittelusta. Tavoitteena oli suunnitella nykyiselle kirkolle lisärakennus, johon sisältyisi uusi seurakuntasali, kerhotila, sekä muita apu- ja toimistotiloja. Tein kilpailuun ehdotuksen, ja tässä työssä olen jatkokehittänyt ehdotustani kilpailussa saamani palautteen ja omien pohdintojeni perusteella.

Olemassaolevan kirkon lisäksi on suunnitelmassa purettu laajennuksen tieltä jotta laajennus saadaan liitettyä vanhaan kirkkoon luontevasti. Liittymiskohdassa sijaitsee uusi eteisaula joka toimii monitoimikirkon sydämenä ja liikenteellisenä solmukohtana. Laajennus on jaoteltu toiminnallisuuden mukaan pienempiin massoihin, jotta rakennus sopeutuisi ympäröivän kaupunkirakenteen mittakaavaan ja jäisi selvästi alisteiseksi nykyiselle kirkolle. Uuden seurakuntasalin pitkänomainen massa on sijoitettu kohtisuoraan verrattuna nykyiseen kirkkoon, jotta nämä yhdessä muodostaisivat luontevan parin. Samalla laajennus selkeyttää tori/puistoaukiota, luoden sille selkeän taustan.

Suunnittelussa keskeisenä haasteena oli, että miten ja minkälaisin arkkitehtonisin keinoin lähes sata vuotta vanhaa kirkkoa voidaan laajentaa. Suoralinjainen ja pelkistetty muoto kertoo selkeästi, että laajennus on nykyarkkitehtuuria, mutta jyrkät tiilikattolappeet ja raskaat tiilipilarit kuitenkin yhdistävät laajennuksen luontevasti vanhan kirkon viereen toistaen vanhan kirkon kattomuotoa sekä -materiaalia. Materiaalivalinnoilla ja uudisrakennuksen muotokielellä on on pyritty täydentämään vanhaa kirkkorakennusta modernilla tavalla, niin että uuden ja vanhan yhdistelmästä tulee harmoninen kokonaisuus.

Author: Jouni Karttunen

Title of thesis: Myllykoski church extension

Date: 7.2.2017

Department: Department of architecture

Academic chair: Public buildings

Chair code: A-8

Supervisor: Professori Pirjo Sanaksenaho

Drawing panels: 7 pcs

Scale models: 1 pcs

Number of pages (report + appendix): 41 + 4

Language: Finnish

Keywords: extension, seurakuntasali, church, Myllykoski

Abstract

Kouvola parish and the the city of Kouvola organised an idea competition to design an extension to the church of Myllykoski, to develop the original church spaces, and to improve the environment on the vicinity of the church. The objective was to plan an extension building that would include a congregation hall, a club space and other auxiliary- and office spaces. I made a proposal for the competition, and in this work I have developed the plans based on the competition critique and my own considerations.

The existing extension wing of the church has been demolished to facilitate a clean connection with the new extension and the church. In the joint between old and new there is the new lobby, which is the heart and the circulatory hub of the new church. The extension has been divided into smaller masses based on the functions, to better adapt the new building to the local context and to leave the original church as the dominant structure. The extended mass of the congregation hall is perpendicular to the church, so that these masses form a natural pairing, and to create a clear background to the market square and park.

The major challenge in designing was choosing the architectural language to use to extend the almost a hundred year old church. A clean and simple shape indicates that the extension is contemporary architecture, but the steep roof and heavy brick pillars associate it with the old church and its roof. The intent has been to complement the old church with a selection of materials and a contemporary form to achieve a harmonious end result.

Sisällysluettelo

Tiivistelmä

Abstract

Johdanto

1. Lähtökohdat

1.1	Arkkitehtuurikilpailun tausta	5
1.2	Alueen historia ja nykytilanne	5
1.3	Myllykosken kirkko	7
1.4	Referenssikohteita	8

2. Arkkitehtuurikilpailu

2.1	Kilpailuohjelma	12
2.2	Suunnitteluprosessi	15
2.3	Kilpailuvaiheen suunnitelma	18
2.4	Kilpailun lopputulos	20
2.5	Suunnitelman jatkokehittäminen	21

3. Suunnitelma

3.1	Sijoittuminen kaupunkirakenteeseen	25
3.2	Tilajärjestelyt	27
3.3	Arkkitehtuuri	29

Lähteet	41
---------	----

Planssipienennökset	43
---------------------	----

Johdanto

Kouvolan seurakuntayhtymä järjesti yhteistyössä Kouvolan kaupungin kanssa keväällä 2016 yleisen suppean ideakilpailun Myllykosken kirkon laajennuksen, olemassa olevien kirkon tilojen sekä kirkon lähiympäristön suunnittelusta. Tavoitteena oli suunnitella nykyiselle kirkolle lisärakennus, johon sisältyisi uusi seurakuntasali, kerhotila, sekä muita apu- ja toimistotiloja. Tämän uuden rakennuskokonaisuuden olisi tarkoitus toimia ns. monitoimikirkkona ja “avoi-
mena olohuoneena” johon on helppo tulla ja jossa voisi syntyä uudenlaista toimintaa.

Pohtiessani mahdollista osallistumistani kilpailuun, herätti aihe hieman ristiriitaisia ajatuksia. Epäuskonnollisena ihmisenä kirkko on aina tuntunut minusta vieraalta instituutiolta. Muutenkin, yhä maallistuneemmassa nyky-yhteiskunnassa jossa pikkukaupungit kuten Myllykoski näyttävät väistämättä tyhjenevän, alkoi koko hankkeen järkevyys tuntua kyseenalaiselta. Esimerkiksi Anjalankosken seurakunnan (johon Myllykosken kirkko kuuluu) jäsenmäärä vähenee vuosittain noin 250 hengellä.¹ Toisaalta kirkot ovat perinteisesti olleet arkkitehtuurissa ydinaiheita, joten kirkon suunnittelu tuntui myös kiinnostavalta haasteelta. Lisäksi melkein 100 vuotta vanhan merkittävän rakennuksen laajentaminen on itsessään haastava tehtävä. Laajennusta ajaneet tahot ovat joka tapauksessa todenneet tämän tärkeäksi hankkeeksi, joten arkkitehdin tehtävä on kai vain pyrkiä ratkaisemaan heidän toiveensa mahdollisimman hyvin. Päätin näin tehdä oman ehdotuksen kilpailuun. Tässä työssä olen jatkokehittänyt ehdotustani kilpailussa saamani palautteen ja omien pohdintojeni perusteella.

1. Lähtökohdat

1.1 Arkkitehtikilpailun tausta

Myllykosken seurakunnalla on ollut aiemmin käytössä seurakuntatalo nykyisen kirkon läheisyydessä, mutta se on joutunut luopumaan siitä kosteus- ja sisäilmaongelmien takia. Seurakunta on sittemmin toiminut vuokratussa seurakuntakodissa, joka sijaitsee noin 500 metrin etäisyydellä kirkosta. Seurakuntakodin on tarkoitus toimia väistötilana vuoteen 2019 saakka. Kouvolan seurakuntayhtymä järjesti yhteistyössä Kouvolan kaupungin kanssa 12.1-14.4.2016 arkkitehtuuri-ideakilpailun jonka tarkoituksena oli ideoida uusi korvaava seurakuntasali nykyisen kirkon yhteyteen. Kilpailutehtävänä oli myös ideoida kirkon lähiympäristöä, sen edessä olevaa toria ja Myllykoskentien vartta sekä niiden muodostamaa kokonaisuutta.² Tässä diplomityössä olen kuitenkin keskittynyt rakennussuunnitteluun, enkä ole jatkokehittänyt kilpailuvaiheen lähiympäristön ideointia.

1.2 Alueen historia ja nykytilanne

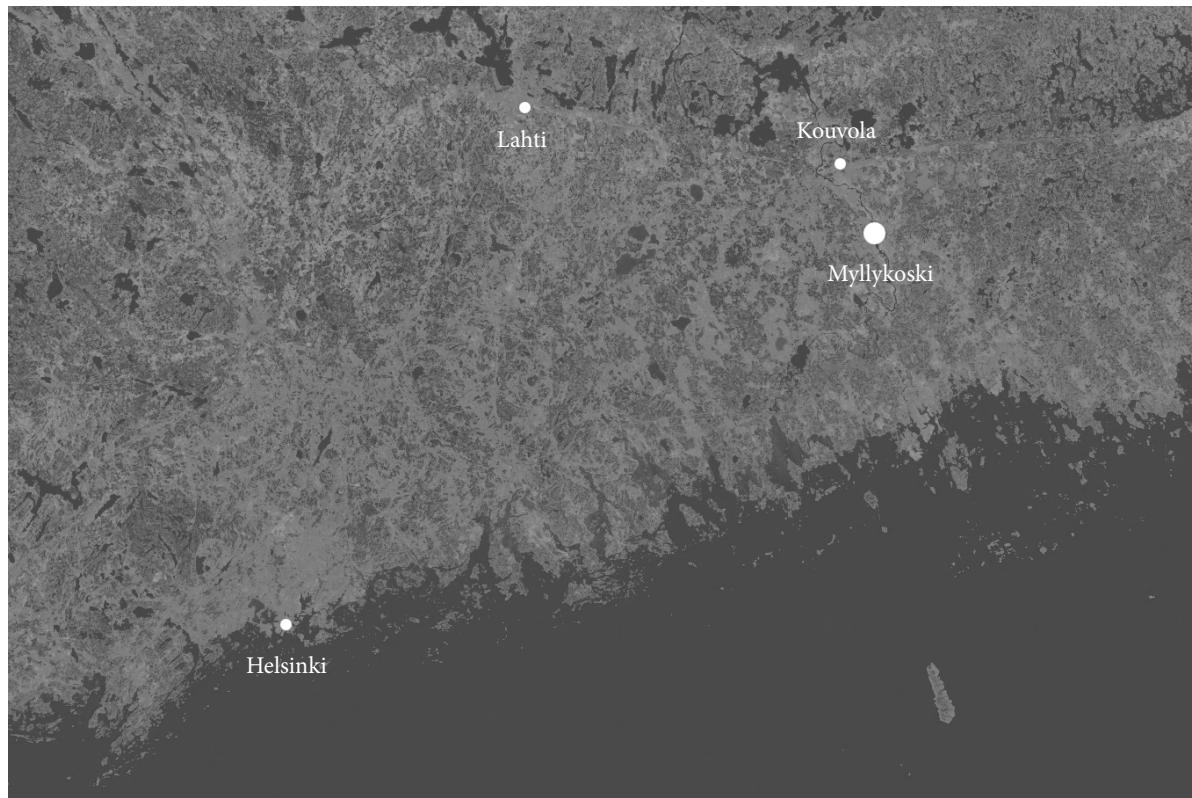
Myllykoski sijaitsee Kymijoen varrella noin 15 km Kouvolan keskustasta etelään. Paikalla aiemmin sijainneen myllyn tilalle perustettiin 1750-luvulla saha. 1800-luvun lopulla alkoi Kymijoen teollistuminen ja suuret puutavaran yhteisuitot. Teollistuminen eteni Myllykoskelle 1880, kun sinne perustettiin puuhiomot joen molemmille puolille. Myllykoski Oy aloitti paperinvalmistuksen vuonna 1905. Myllykoskella paperiteollisuuden ympärille rakentui kokonainen yhdyskunta, johon kuului kouluja, kerhoja, asuinalueita ja kirkko. Alue on luokiteltu

valtakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi (RKY). RKY-alueilla on tavoitteena arvokkaan ympäristön ja rakennusten säilyminen sekä muutosten ja täydennysrakentamisen sopeuttaminen alueen erityispiirteisiin.

Myllykoskelle ominaista on sen rakentamisen yhtenäisyys, joka johtaa siitä että arkkitehti Wäinö Gustav Palmqvist (1882-1964) suunnitteli 1920- ja 30-luvuilla alueelle asemakaavan lisäksi lukuisia rakennuksia, mukaan lukien Myllykosken kirkon.³ Palmqvist on lukuisten kirkkojen lisäksi suunnitellut erityisesti liike- ja teollisuusrakennuksia. Helsingissä hänen tunnetuimpia töitään ovat Hufvudstadsbladetin talo, sekä Kaapelitehdas. Myllykosken kirkon tapaan pääosa hänen töistään ovat tyyliltään 1920-luvun klassismia.⁴

Myllykosken asemakaavan keskeisenä elementtinä oli Myllykoskentie, joka itä-länsisuuntaisena johti paperitehtaalta rautatieasemalle. Kirkko ja toriaukio sijaitsevat Myllykoskentien ja toisen pääkadun, Kenraalintien, risteämässä. Myllykoskentien varrella on kaksikerroksisia asuintaloja sekä kaupunkikuvan kannalta tärkeä W.G. Palmqvistin suunnittelema seuratalo sekä muita liikerakennuksia.

Vielä 80-luvulle asti Myllykoskentie oli alueen keskuspaikka, jonne sijoittuivat alueen liikenne ja palvelut. Tien merkitys alkoi kuitenkin vähentyä 1970-luvun lopulla, kun Myllykoskentien toisena pääteenä ollut rautatieasema korvattiin uudella. Uusi asema sijoitettiin radan toisella puolelle, jolloin tien toinen päätepiste katosi. Lisäksi uudet automarketit ja muut liiketilat alkoivat keskittyä yhä enemmän etelään Kenraalintien varteen. Näin toiminta Myllykoskentiellä alkoi vähitellen hiipua. Myllykosken paperitehtaan sulkeminen vuonna 2011 on edelleen huonontanut tilannetta. Nykyään Myllykoskella on noin 5000 asukasta, ja väkiluku on viime vuosina hiljalleen vähentynyt. Vielä 1980-luvulla paperitehtaassa oli töissä lähes 1500

2. Paikannuskuva

3. Näkymä kirkontornista tehtaanportille 1930-luvun lopulla.

4. Kirkko torilta

5. Kirkko pihalta

6. Kirkon lisäsiipi

7. Kirkko Myllykoskenkadulta

8. Kirkko torilta

9. Kirkko torilta

10. Kirkon eteinen

11. Kirkkosali

12. Kirkkosalin parvi

13. Seurakuntasali

ihmistä. Paperitehtaan tiloille ei ole vielä löytynyt uutta käyttöä. Liiketoiminnan hiivuttua kirkko ja sen edessä sijaitseva tori ovat Myllykoskentien merkittävimmät ja aktiivisimmin toimivat elementit.

1980-luvun lopulla kunnostettu tori on auki ympäri vuoden, mutta sen käyttö on vilkkainta kesäisin jolloin varsinaisia toripäiviä on kaksi kertaa viikossa. Lisäksi torilla pidetään markkinat kolme kertaa vuodessa, sekä satunnaisesti muita tapahtumia. Myllykoskentien varrella sijaitsevat asuin- ja liikerakennukset muodostavat historiallisesti hyvin säilyneen ja paikallisesti ainutlaatuisen 1950- 1960- luvuille tyypillisen kaupunkikuvallisen kokonaisuuden. Useat rakennukset ovat kuitenkin vajaakäytössä. Niissä toimii mm. tilitoimisto, A-klinikan avokuntoutusyksikkö sekä kirpputoreja.⁵

1.3 Myllykosken kirkko

W.G. Palmqvistin suunnittelema Myllykosken kirkko valmistui vuonna 1936. Aikanaan alueelle merkittävä työllistäjä Yhtyneet paperitehtaat Oy tarjosi tontin ja rahoitti kirkon rakentamisen. Kirkko on päätytornillinen, tiilestä muurattu pitkäkirkko, joka on rapattu valkoiseksi. Kirkon 45 metriä korkean tornin huippua koristaa Yhtyneitten Paperitehtaiden hallituksen puheenjohtajan Rudolf Waldenin toivomuksesta asetettu neonristi. Kirkon katto on tiiltä, tornin huippu kuparia, ja sokkeli graniittia. Klassismille ominaisesti kirkon julkisivut ovat melko askeettiset. Ristin lisäksi julkisivuissa ei ole muuta koristelua. Ainoastaan kirkon tornin yläosaa on jäsennelty materiaalivehdoilla sekä erityyppisillä aukotuksilla. Klassismiin liittyy myös rakennuksen korostettu symmetria, jonka rikkoo ainoastaan sen kyljessä oleva siipiosa, jossa on seurakuntasali ja muita aputiloja. Seurakuntasali on yhteydessä kirkkosaliin liukuoven välityksellä. Vuonna 2007 kirkkoon on tehty pieniä muutoksia. Pääsisäänkäynnin yhteyteen on lisätty inva-luiska ja wc-tilat. Sisäkalustusta on uusittu ja rakennus on liitetty kaukolämpöverkkoon. Lisäksi sisäpinnat on maalattu ja lattiapinnat uusittu.⁶

14. Ilmakuva länteen

15. Kuva Myllykoskentieltä länteen

16. Kirkkoa vastapäinen rakennus Myllykoskentiellä

1.4 Referenssi kohteita

Valitsin suunnittelun taustaksi referenssi kohteita jotka liittyvät kilpailutehtävään eri näkökulmista. Mikä on lisärakennuksen suhde vanhaan? Miten vanha ja uusi osa liittyvät toisiinsa? Mikä on seurakuntasalin luonne, miten se liittyy kirkkosaliin?

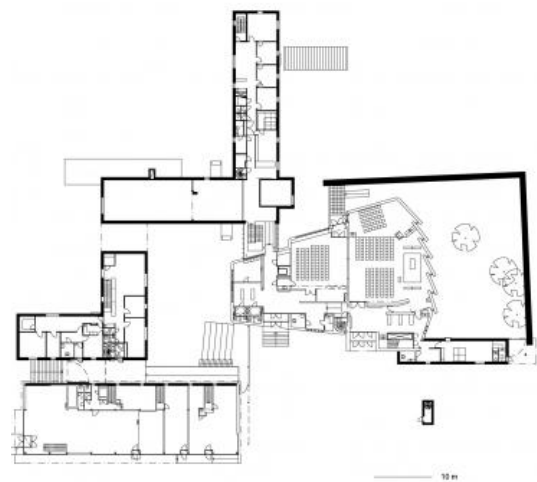
17. Korson kirkko

18. Serlachius museo

19. Klaukkalan kirkko

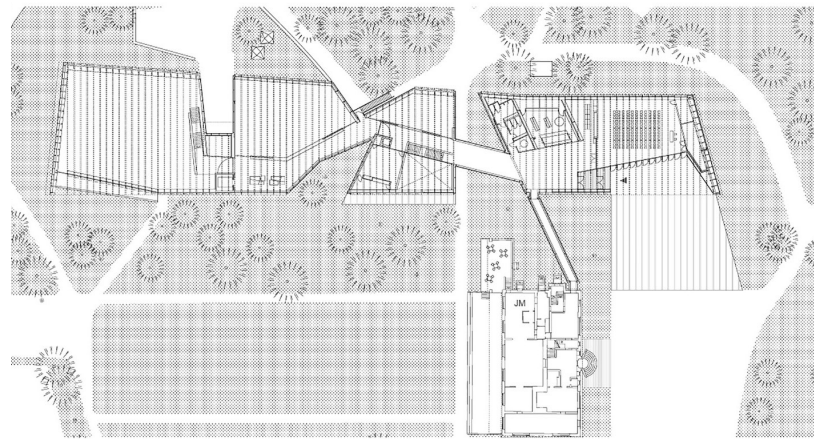

Korson kirkko ja seurakuntakeskus, muutos ja lisärakennus. 2002

Merikotkantie 2-4, Vantaa

AFKS - ARKKITEHDIT FRONDELIUS KEPPO SALMENPERÄ OY

Vuonna 1962 valmistuneelle kirkkorakennukselle tehty lisärakennus, jossa lisätiloina mm. seurakuntasali. Uudisosa on yksinkertainen kaksikerroksinen mutkitteleva massa, joka toimii kontrastina alkuperäiselle juhlavammalle ja korkealle kirkkorakennukselle. Uudisosa liittyy vanhaan lasiseinäisen hallin välityksellä.⁷

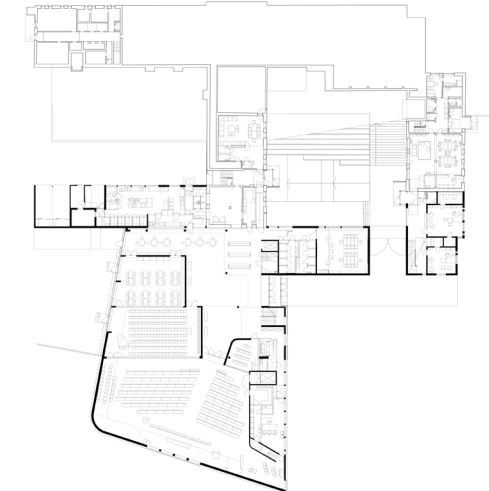

Serlachius museo, Göstan paviljonki. 2014

Mänttä

MX_SI, HUTTUNEN LIPASTI PAKKANEN

Vuonna 1935 valmistuneen tiilirakenteisen rakennuksen viereen rakennettu puura-kenteinen taidemuseo. Vaikka laajennus on pinta-alaltaan huomattavasti alkuperäistä rakennusta isompi, jää se kuitenkin matalana ja pitkänomaisena selkeästi vanhalle rakennukselle alisteiseksi. Laajennus liittyy siihen vanhaan rakennukseen lasiputken välityksellä.⁸

Klaukkalan kirkko. 2004

Klaukkala

OOPEAA

Vanhan nuorisotalon muuttaminen ja laajentaminen monoliittiseksi kuparipintaiseksi kirkoksi, jossa perinteisen kirkkotoiminnan lisäksi mm. nuorisotalo sekä tiloja sosiaalityötä varten. Seurakuntasali on yhdistettävissä kirkkosaliin avattavin siirtoseinin.⁹

20. Pyhän pietarin kirkko

21. Seurakuntakeskus Sallila

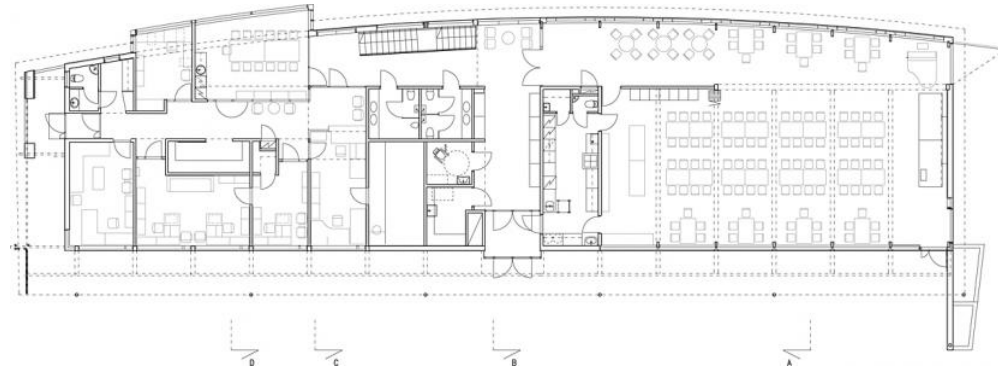

Pyhän Pietarin kirkko (S.t Petri kyrka). 1966

Klippan, Ruotsi

SIGURD LEWERENTZ

Kirkon sisä- ja ulkoseinät, lattiat, katto sekä kalusteet on kaikki tehty vakiokokokoisista tiilistä. Saumalaastin paksuuden vaihtelulla on luotu eri tyyppisiä pintoja. Arkinen materiaali muuttuu erityisellä käsittelyllä runolliseksi.¹⁰

Seurakuntakeskus Sallila. 2008

Pihtipudas

ARKKITEHTITOIMISTO JUKKA KOIVULA

1780-luvulla valmistuneen puukirkon viereen rakennettu puurakenteinen seurakuntakeskus. Pystysuuntaisen kirkkona vastapainona uudisrakennus on voimakkaasti vaakasuuntainen. Kirkko on näkyvä osa ympäristökokonaisuutta seurakuntasaliin mentäessä, sieltä lähdettäessä ja sisätiloissa liikuttaessa.¹¹

2. Arkkitehtuurikilpailu

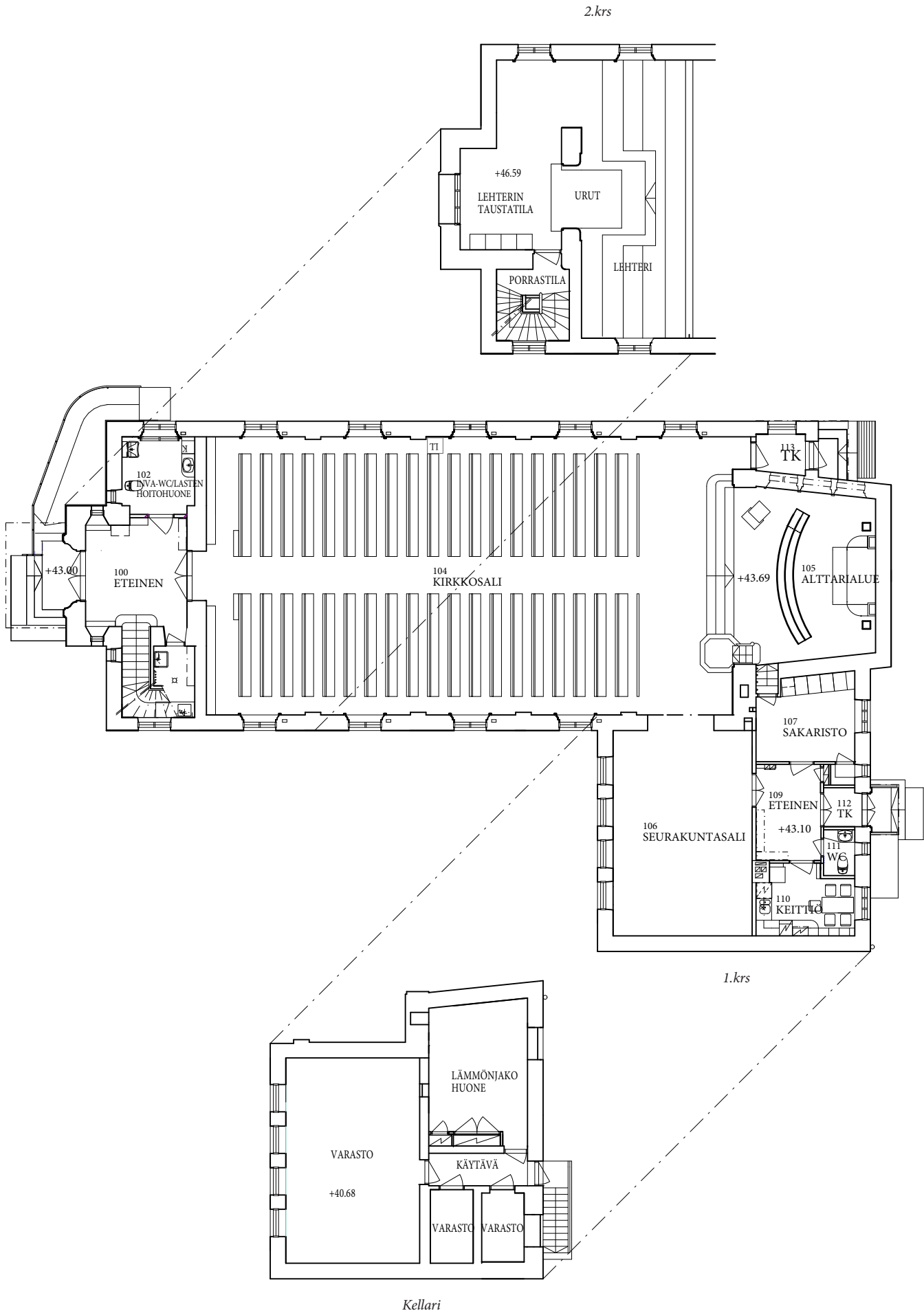
2.1 Kilpailuohjelma

Kilpailun tavoitteet:

”Kilpailun tavoitteena on ideoida toiminnallisesti tarkoituksenmukainen, ympäristöön sopiva ja arkkitehtonisesti laadukas lähtökohta Myllykosken kirkon ja sen lähiympäristön kehittämiseksi. Kilpailijoiden tulee suunnitella lisärakennus nykyisen kirkon yhteyteen huomioiden rakennuksen ja alueen kulttuurihistoriallinen ja arkkitehtoninen arvo. Lisärakennuksen ja kirkon tulee muodostaa yhdessä ns. monitoimikirkko, joka vaatii myös nykyisen kirkon tilojen muutossuunnittelua. Kilpailuehdotuksessa tulee lisäksi ideoida lähiympäristöä ja esittää toimenpiteitä kilpailualueen elinvoimaisuuden kehittämiseksi. Suunnittelijoilta edellytetään, että kilpailuehdotuksessa on luontevasti ratkaistu teknistaloudelliset ja kestävän kehityksen vaatimukset sekä tilojen ja alueiden toiminnallinen monipuolisuus ja joustavuus.”

Suunnitteluohjeet:

”Kirkkorakennuksen päätehtävänä on perinteisesti ollut toimia seurakunnan jumalanpalvelus-tilana. Sunnuntaijumalanpalvelusten lisäksi kirkkosalia käytetään mm. avioliittoon vihkimiseen, kastetilaisuuksiin, konfirmaatioihin, konsertteihin ja koululaisten jumalanpalveluksiin. Kirkkosalin käyttömahdollisuuksien ideoinnissa tulee huomioida kirkkovuoden pää tapahtumat esimerkiksi jouluna ja pääsiäisenä, jolloin kirkot ovat ääriään myöten täynnä. Toinen tärkeä tilallinen pääpaino on erilaisten kerho- ja kokoontumistilojen ideoinnissa. Niissä tulee voida järjestää kuorotoimintaa, kerhoja eri-ikäisille ja -kokoisille ryhmille, diakonia- ja sielunhoitotyötä, rippikouluopetusta sekä erilaisia juhlatilaisuuksia. Tilasuunnittelussa toivotaan ratkaisua, jossa nykyiset ja uudet tilat muodostavat luontevan kokonaisuuden, kaikille avoimen olohuoneen, jonne on helppo tulla. Kirkkorakennukseen suunniteltavien tilojen tavoitellaan synnyttävän uudenlaista toimintaa. Tilojen tulee soveltua kahden hengen keskusteluista noin 400 hengen tilaisuuksiin. Tavoitteena on, että tilat ovat muunneltavissa ja voivat olla samanaikaisesti käytössä. Kirkkorakennuksen tilatarpeet on mitoitettu työntekijöiden tarvekartoituksen ja Anjalankosken seurakuntaneuvoston toiveiden mukaisesti (taulukko 1). Myllykosken kirkon nykyisten tilojen yhteenlaskettu huoneala on 517 hum2. Lisätilatarve on 450–500 hum2. Esitetystä ohjeellisesta tilojen pinta-aloista voi poiketa perustellusti. Alla olevassa taulukossa esitetyt tilat voidaan sijoittaa laajennusosaan tai muokkaamalla nykyisen rakennuksen tiloja.”

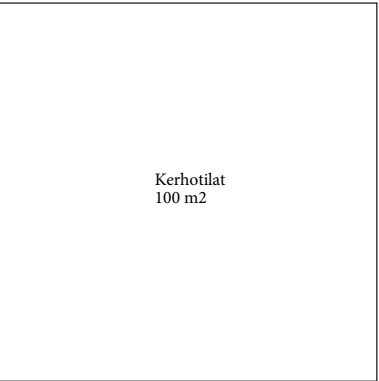
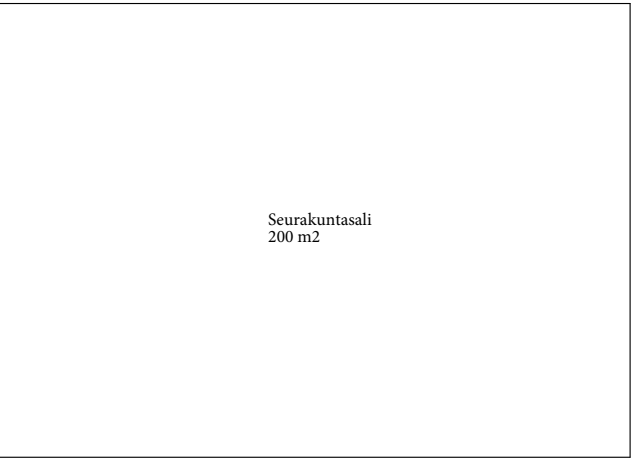
22. Kirkon pohjapiirustus, nykyiset tilat 1/200

Myllykosken kirkko - Nykyiset tilat

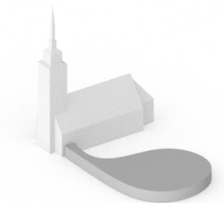
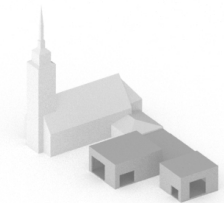
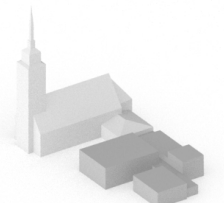
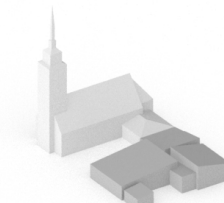
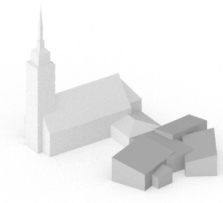
- 0 Sähkötila 0,5
- 1 Varaston käytävä 5
- 2 Lämmönjakuhuone 19,5
- 3 Varasto 40,5
- 4 Varasto 4,5
- 5 Varasto 4,5
- 006-007 Sähkökeskus + Tele 1,5
- 100 ET/pääovi 16,5
- 101 Porrastasanne 2,5
- 101 Porrastila 5,5
- 102 INVA-WC/LASTEN 8
- 103 Siivouskomero 2,5
- 104 Kirkkosali 220,5
- 105 Alttarialue 36
- 106 Seurakuntasali 41
- 107 Sakaristo 12
- 108 Kirjat / Sakariston yhteydessä 0,5
- 109 Eteinen 9
- 110 KEITTIÖ 9,5
- 111 WC 2
- 112 TK 2
- 113 TK 3
- 201 Lehterin taustatila 27,5
- 202 Lehteri 43
- Yhteensä 517

Myllykosken kirkko - Lisätilatarve

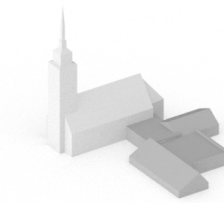
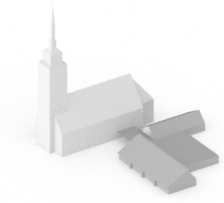
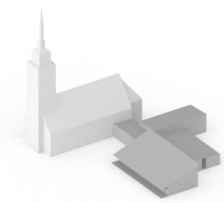
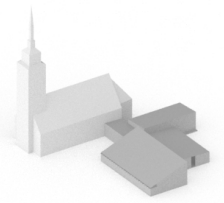
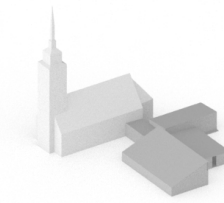
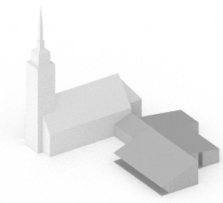
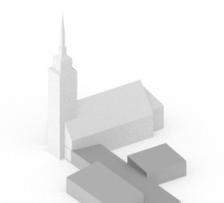
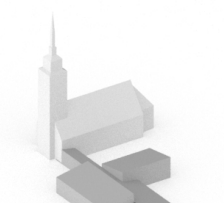
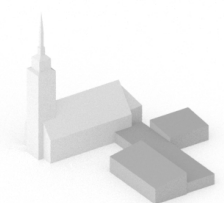
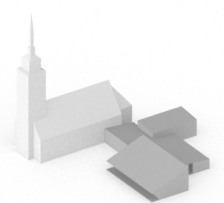
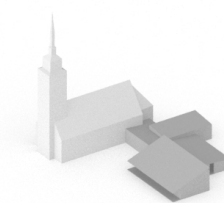
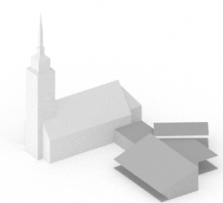
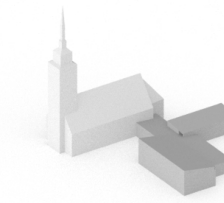
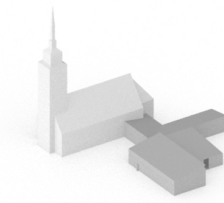
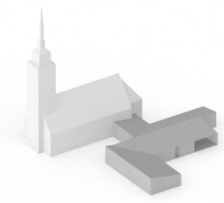
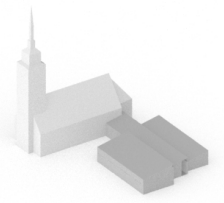
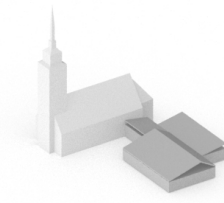
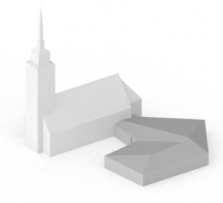
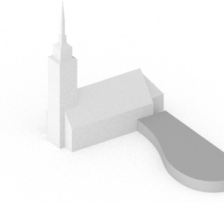
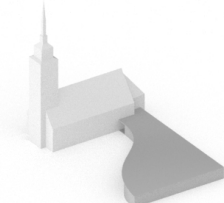
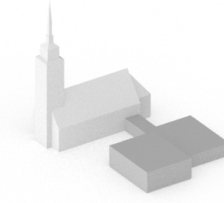
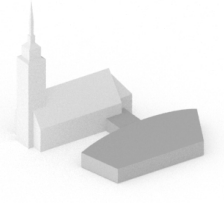
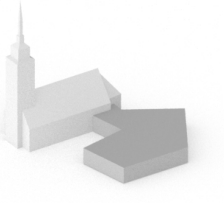
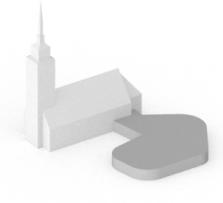
- Seurakuntasali 200
- Eteisaula 25
- Kerhotoimintatilat 100
- Ryhmä- ja kokoustila 20
- Toimistotilat 30
- Kopiotila 5
- Siivoustila 5
- Keittiötilat (jakelukeittiö ja kerhotoiminta) 30
- Varastotilat 20
- WC-tilat 10
- Inva-WC tilat 5
- Sosiaalitilat 15
- Tekniset tilat 25 IV-koneet
- Jätehuone 10
- Yhteensä 500

Eteisaula 25 m2	Ryhmä ja kokoustilat 20 m2		Varastotilat 20 m2	
	30 m2 Toimistotilat		Keittiötilat 30 m2	
Tekniset tilat 25 m2	Sosiaalitilat 15 m2	LE-WC 5 m2	WC-tilat 10 m2	Kopiotila 5 m2
				Siivoustila 5 m2
				Jätehuone 10 m2

25.3.2016

Kilpailun palautus 12.4.2016

2.2 Suunnitteluprosessi

Laajennuksen suunnittelun alussa ensimmäinen kysymys oli luonnollisesti että miten laajennus liittyy vanhaan kirkkoon. Onko se erillinen rakennus joka liittyy vanhaan kirkkoon vain kevyesti, vai sulautuisiko se kokonaan vanhaan kirkkoon? Vai voisiko se olla kokonaan irrallaan vanhasta kirkosta? Kilpailuohjelmaa saattoi tulkita niin että laajennuksesta pitäisi olla sisäyhteys vanhaan kirkkoon, joten irrallinen rakennus ei näin olisi vaihtoehto. Toisaalta vanha kirkko on niin itsenäinen ja kirkas rakennus, että siihen sulautunut laajennus ei myöskään tuntunut hyvältä idealta. Päädyin näin lopulta ajatukseen että laajennuksen pitäisi olla itsenäinen rakennus joka liittyy vanhaan kirkkoon kevyesti, esimerkiksi jonkinlaisen lasikäytävän avulla.

Mutta mihin kohtaan se liittyisi? Ensimmäinen vaihtoehto olisi liittää laajennus jotenkin alkuperäiseen lisäsiipeen. Tässä vaihtoehdossa tuntui ongelmalliselta että yhteys laajennuksen ja kirkkosalin välillä olisi kirkkosalin edessä, jolloin tuntuisi esimerkiksi häiritsevältä mennä laajennuksesta kirkkosaliin sen etupuolelta kesken tilaisuuden. Toinen vaihtoehto olisi siirtää vanhan kirkon eteisaulan viereinen porras eteisen pohjoispuolelle, jolloin laajennus voisi liittyä kirkkoon portaan kohdalla. Laajennus liittyisi siis vanhan kirkon eteiseen, jolloin siinä ei olisi ensimmäisen vaihtoehdon ongelmaa. Tutkittuani tätä versiota jonkin aikaa alkoi kuitenkin tuntua että siinä laajennus tulisi liian voimakkaasti esiin ja jättäisi vanhan kirkon ikävästi piiloon.

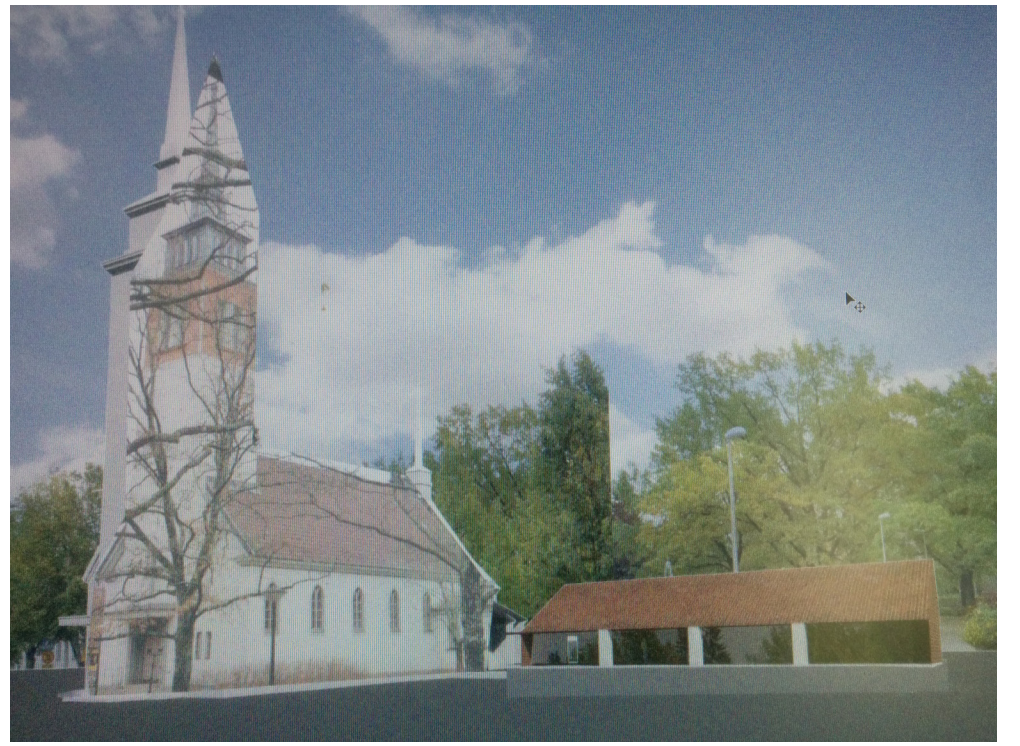
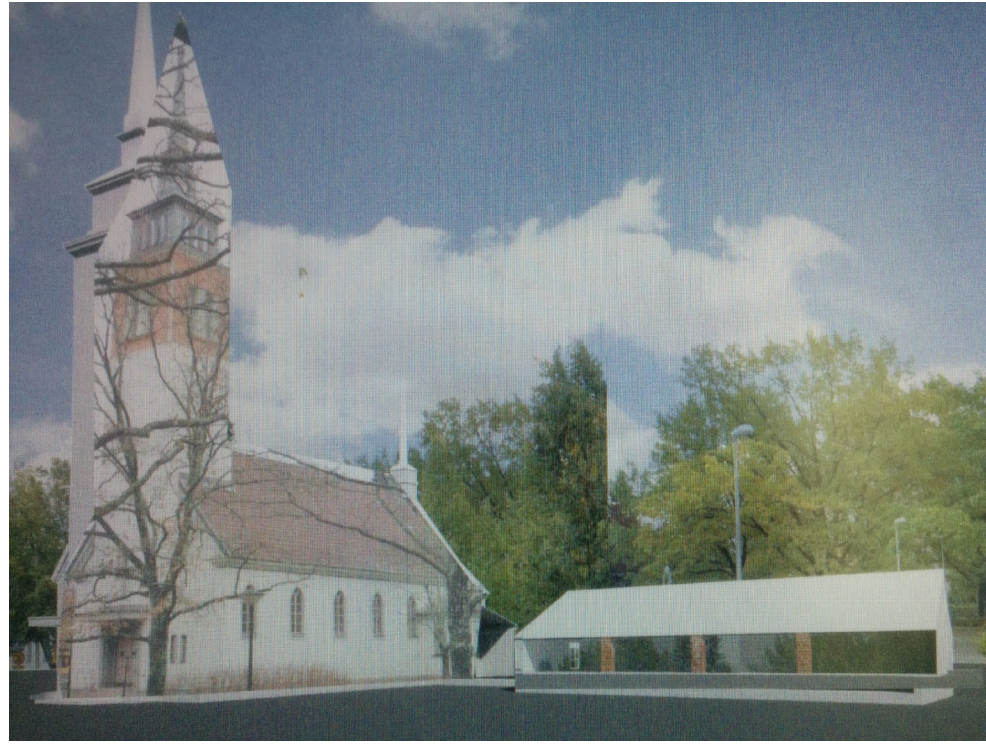
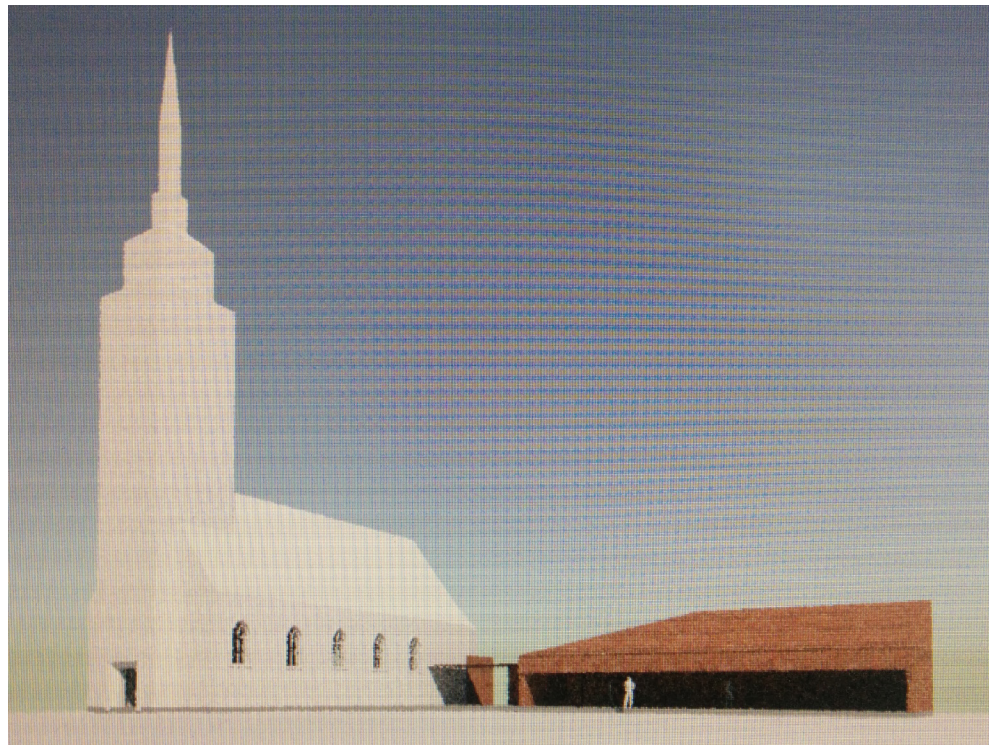
Päädyin siis liittämään laajennuksen vanhan lisäsiipeen. Seuraava kysymys oli että pitäisikö lisäsiipi purkaa, jotta laajennus voisi liittyä vanhaan kirkkoon puhtaasti, vai pitäisikö se säilyttää. Suunnittelun alkuvaiheessa ajattelin että olisi hyvä jos nykyisen kirkkorakennuksen pystyisi säilyttämään kokonaisuudessaan, joten lisäsiipikin sai hetkeksi jäädä paikoilleen.

Laajennuksen tilat tuntuivat luontevasti jakautuvan kolmeen kokonaisuuteen, seurakuntasaliin, kerhotilaan sekä muihin aputiloihin. Yritin järjestellä näitä tiloja erilaisiin järjestyksiin, niin että kerhotilat ja seurakuntasali tulisivat edustalle, ja aputilat jäisivät perälle. Kerhotilan halusin sijoittaa laajennuksen eteläpuolelle, jotta siihen liittyvä leikkipihakin voisi olla eteläpuolella auringossa. Ajattelin että rakennus voitaisiin jakaa myös massoiltaan näihin kolmeen osaan, jolloin yksittäiset massat jäisivät selvästi alisteisiksi alkuperäisen kirkkosalin massalle. En kuitenkaan onnistunut saamaan näistä kolmesta palikasta toimivaa asetelmaa. Uudismassojen ja alkuperäisen lisäsiiven yhdistelmästä tuntui tulevan väistämättä liian monimuotoinen ja epämääräinen kokonaisuus. Jäin pohtimaan että ehkä sittenkin alkuperäinen

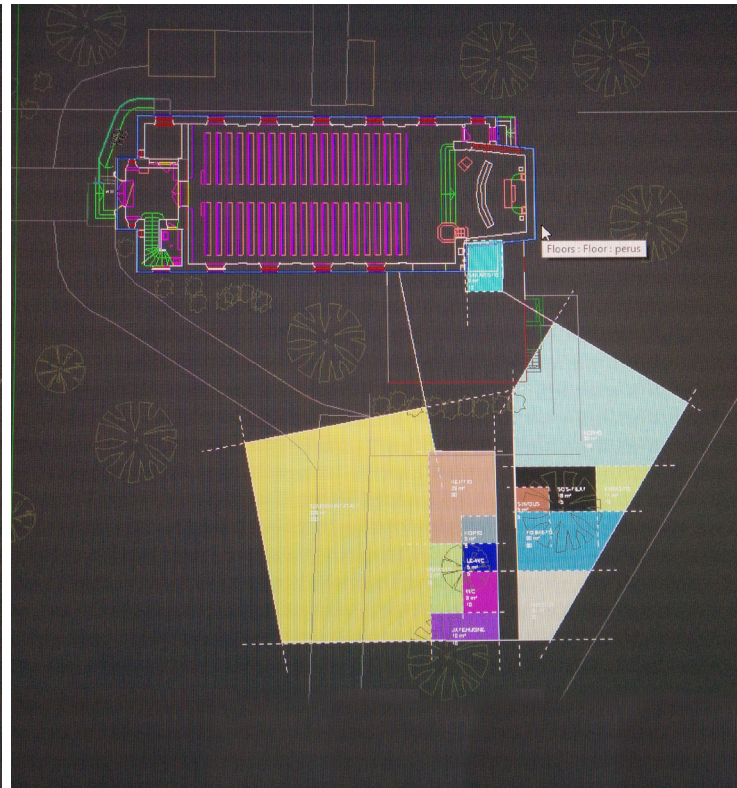
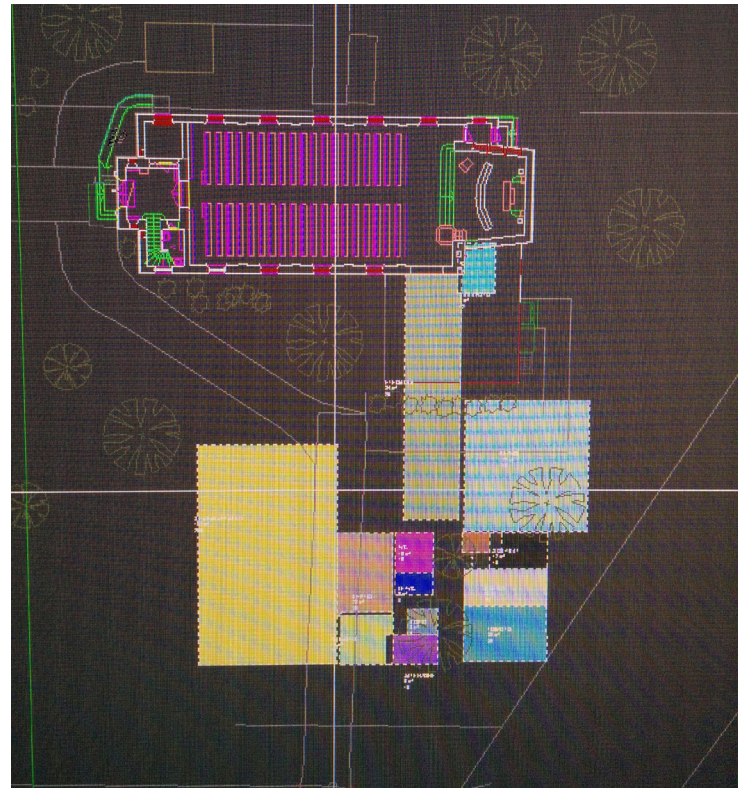
lisäsiipi pitäisi purkaa. Kun kuulin että eräs kokenut kollega oli ehdotuksessaan purkamassa lisäsiipeä, rohkaistuini itsekini kokeilemaan sitä.

Nyt kun alkuperäistä lisäsiipeä ei ollut enää sotkemassa sommittelua, tuntui mahdolliselta kokeilla myös erilaisia orgaanisia muotoja. Orgaaniseen muotoon ei kuitenkaan tuntunut saavan sijoitettua tiloja luontevasti. Tähän asti olin ajatellut, että sisäänkäynti laajennukseen sijaitisi ainoastaan länsipuolelta, samalla suunnalla kuin varsinaisen kirkon sisäänkäynti. Jossain vaiheessa kuitenkin tajusin että sisäänkäynnin olisi hyvä olla myös takapuolelta Myllykoskentieltä. Myllykoskentieä oli kilpailuohjelman mukaan tarkoitus elävöittää, joten tämä olisi senkin kannalta järkevää. Tämä läpikuljettava sisäänkäyntiaula voisi toimia luontevana välikappaleena uudisosan ja vanhan osan välillä. Kun siirsin kerhotilan sisäänkäyntiaulan viereen takapuolelle, syntyi takapuolelle luontevasti arksampi kerhon sisäänkäynti ja etupuolelle rauhallisempi seurakuntasalin sisäänkäynti. Aputilat taas jäivät kerhon ja seurakuntasalien taakse kaakoisnurkkaan ja huoltokäynti tulisi luontevasti aputilojen eteläreunalla Pappilantien puolelta. Pienenä ongelmana tässä ajatuksessa oli että kerhotilat ja siihen liittyvä leikkipiha sijoittuisivat rakennuksen pohjoispuolelle varjoon. Varmaankin siitä syystä en ollut aiemmin kokeillutkaan tämän tyyppistä ratkaisua. Tilat tuntuivat kuitenkin loksahdavan paikoilleen niin hyvin, etten enää välittänyt tästä ongelmasta.

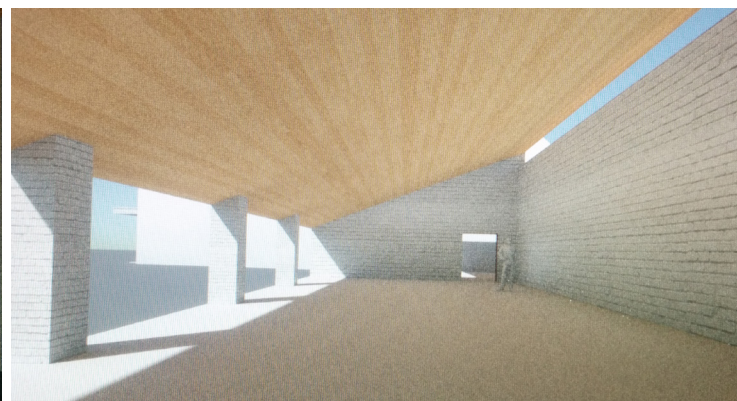
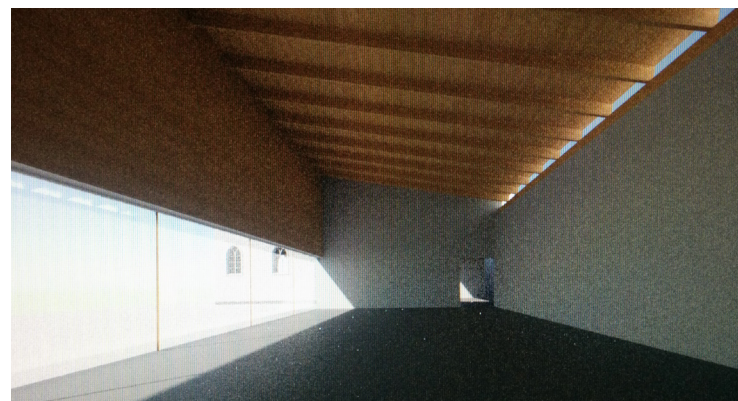
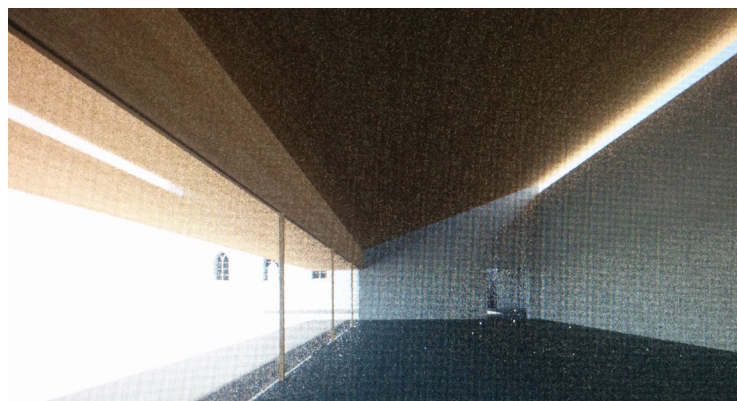
Tällä ajatuksella laajennuksesta syntyi yhtenäinen kirkon suuntainen massa, joka olisi yhdistynyt kirkkoon sisäänkäyntiaulan välityksellä. Kaksi vierekkäistä samansuuntaista massaa ei kuitenkaan tuntunut yhdistelmänä kovin luontevalta. Myös seurakuntasalin luonne herätti kysymyksiä. Laajennuksen länsipäähän syntynyt neliömäinen matala seurakuntasali jossa on ikkunoita kolmeen suuntaan ei tuntunut tilallisesti kovin kiinnostavalta. Tässä vaiheessa tuli mieleeni Peter Zumthorin ateljeetalo, jossa oli hieno kapea ja korkea tila jonka toinen pitkä seinä oli lasia. Seurakuntasali voisikin olla samantyyppinen tila ja kohtisuoraan vanhaa kirkkoa. Näin ei tulisi ongelmaa kahdesta vierekkäisestä pitkästä massasta. Se voisi

25. Suunnitteluprosessin aikaisia näkymätutkielmia

26. Suunnitteluprosessin aikaisia tilakaavioita

27. Suunnitteluprosessin aikaisia tilatutkielmia

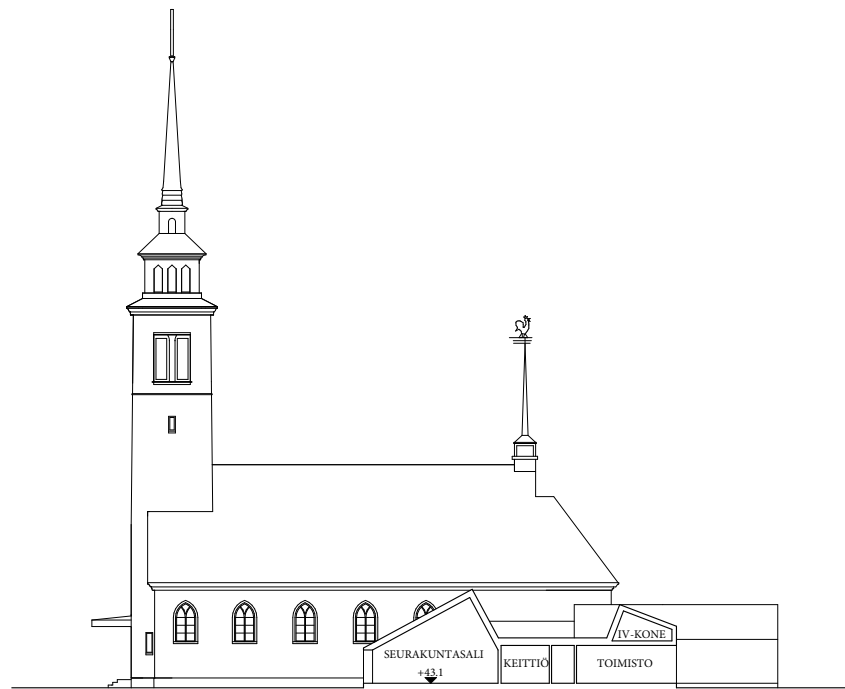
myös avautua pitkällä lasiseinällä länteen kirkon pihalle.

Seuraava kysymys oli että minkälaista arkkitehtuuria laajennus olisi? Minkälainen katto voisi olla; harja-, lape-, vai tasakatto? Mikä on seurakuntasalin tilan luonne? Tuntui että laajennuksen pitäisi olla selvästi alisteinen varsinaiselle kirkolle. Myös seurakuntasalitalan pitäisi olla vähemmän juhlallinen ja hierarkiassa arkisempi kuin varsinainen kirkkosali. Kokeiltuani erilaisia vaihtoehtoja, alkoi tuntua että länsipuolen lasiseinä pitäisi olla selkeästi matalampi kuin alkuperäisen kirkon seinä. Tällöin olisi myös luontevaa että salin katto olisi joko harja- tai lapekattoinen, jotta sisätilasta tulisi kuitenkin tarpeeksi korkea. Ongelmaksi muodostui kuitenkin se, että katon ja lasiseinän yhdistelmä tuntui terävältä ja agressiiviselta, mutta kuitenkin jotenkin luonteettomalta. Pitkään ajattelin että lasiseinän pitäisi olla moderni ja selkeälinjainen, ilman näkyviä pilareita tai seinäkkeitä. Kun sitten lopulta kokeilinkin pilareita, tuntui että ne oikeastaan ratkaisivat koko ongelman. Laajennuksen seinä- ja kattomateriaaliksi ajattelin suunnittelun alkuvaiheesta lähtien tiiltä. Tuntui että vaikka se olisi muodoltaan erilainen kuin vanha kirkko, ainakin sama materiaali sitoi ne yhdeksi kokonaisuudeksi.

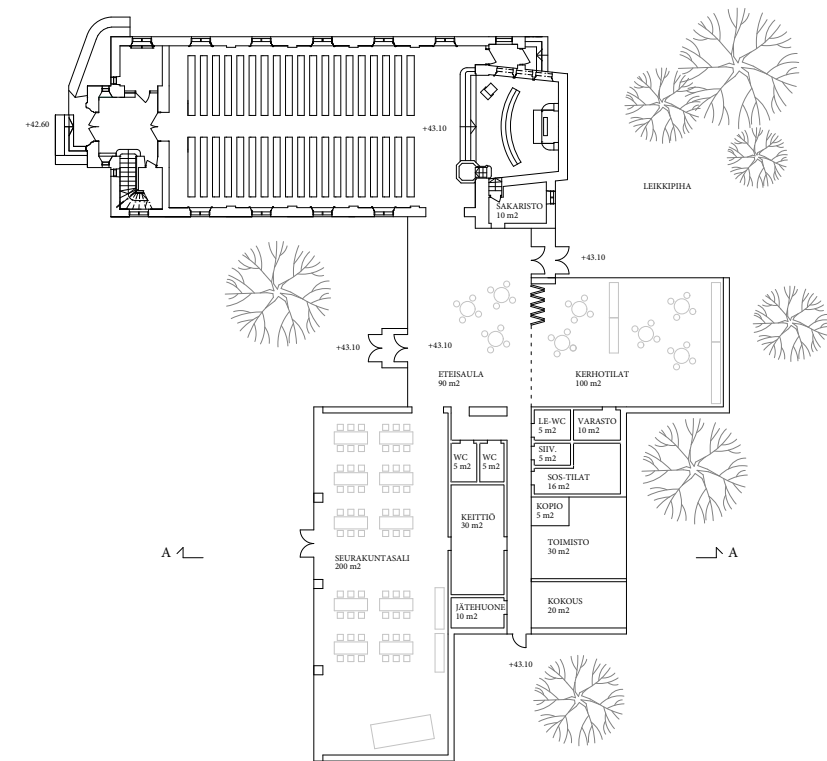
Lopulta päädyin ratkaisuun, jossa kerhotila ja seurakuntatila ovat omia harjakattoisia massojaan, ja aula- sekä aputilat muodostivat yhden tasakattoisen massan joka toimi yhdistävänä elementtinä. Lisäksi aputilamassasta nousi IV-konehuoneen takia pieni harjakattoinen massa. Näin kokonaisuus muodostui kolmesta harjakattoista massasta joita yhdisti matala tasakattoinen massa. Tämä ei tuntunut vielä aivan täysin kirkkaalta ratkaisulta, mutta kilpailuvaiheessa alkoi aika loppua kesken.

Kilpailussa toivottiin myös ehdotuksia kirkon lähiympäristön kehittämiseksi. Tuntui kuitenkin että alueen hiipuminen johtui laajemmasta kehityksestä, kuten autoistumisesta, kaupunkien keskittymisestä sekä alueen merkittävien toimijoiden kuten paperitehtaan lopettamisesta. Näin ollen lähiympäristön todellinen kehittäminen vaatisi huomattavan laajaa ja syvällistä tarkastelua, eikä yksittäisten kosmeettisten parannusten keksiminen tuntunut relevantilta. Ajattelin myös että todennäköisesti kilpailun kannalta ratkaisevaa on varsinainen rakennussuunnitelma, joten en käyttänyt paljonkaan aikaa kysymyksen pohtimiseen. Ainoa innovaatio-ni oli Myllykoskentien varteen sijoittamani jäätelökioski.

Olen usein suunnittelmaa tehdessäni yrittänyt keksiä erilaisia periaatteita tai sääntöjä joita pitäisi noudattaa. Tässä suunnitelmassa minulla esimerkiksi oli pitkään periaatteena että kerhotilat sijoittuvat etelään, jotta kerhoon liittyvä leikkipiha saisi auringonvaloa. Nämä periaatteet ohjaavat suunnittelua johonkin suuntaan, mikä on hyvä asia, mutta toisaalta usein ne rajoittavat suunnittelua niin, ettei tule kunnolla edes pohtineeksi vaihtoehtoja jotka ovat periaatetta vastaan. Jälkikäteen olen usein huomannut että olisi pitänyt aiemmin pyrkiä kyseenalaistamaan omia periaatteita, jotta olisi ehtinyt laajemmin kokeilla mahdollisia suunnitteluratkaisuja ja niiden etuja. Väistämättä erilaiset vaatimukset ja toiveet ovat usein ristiriitaisia. Tämä tietysti liittyy suunnittelemisen perusongelmaan; miten eri asioita arvottaa ja minkälaisia kompromisseja kannattaa tehdä. Nyt jälkeenpäin leikkipihan sijoittuminen varjoiselle puolelle tuntuu kokonaisratkaisuun nähden pieneltä ongelmalta, mutta siitäkin voi varmasti olla myös toista mieltä.

Leikkaus 1/500

Pohjapiirustus 1/500

Ulkoperspektiivi

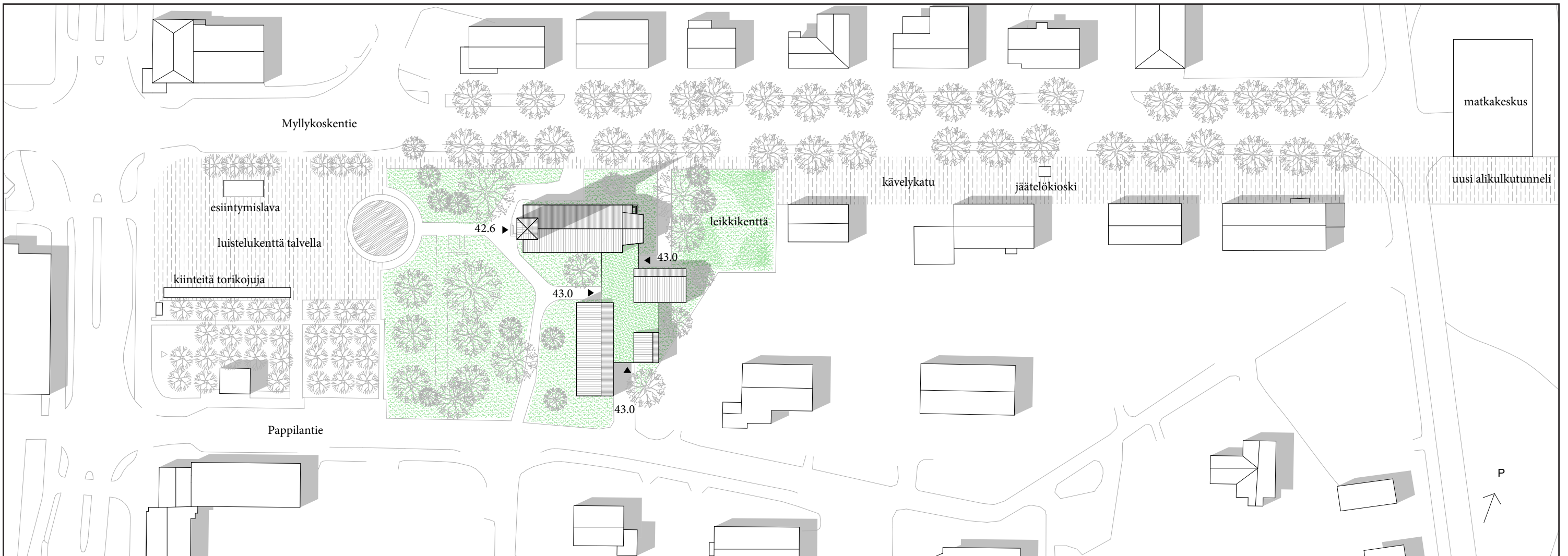
Sisäperspektiivi

Julkisivu etelään 1/500

Julkisivu länteen 1/500

Asemapiirustus 1/1000

28. “Triadi”, 1. Palkinto

29. “Portico”, 2. Palkinto

30. “Ykseys”, 3. Palkinto

2.4 Kilpailun lopputulos

Kilpailuun jätettiin 125 ehdotusta. Kilpailun tuomaristo, johon kuuluivat SAFAn nimeämät arkkitehtiedustajat Sarlotta Narjus ja Niko Sirola, valitsi voittajaksi ehdotuksen “Triadi”. Ehdotuksen varsinainen tekijä oli Paul Thynell ja avustajina olivat Matias Kotilainen, Tuomas Martinsaari ja Matti Wäre.¹²

Kilpailuehdotukset voidaan perusratkaisultaan karkeasti jakaa kolmeen kategori-
aan. Ensimmäiseen kuuluvat kirkon eteläpuolelle sijoittuvat ehdotukset, jotka muodostivat
pihan kirkon ja laajennuksen väliin. Toiseen kuuluvat kirkon taakse tontin rajan suuntaisesti
sijoittuvat rakennukset. Kolmanteen kategoriaan kuuluvat ehdotukset jotka ovat laajasti kirkon
eteläreunassa kiinni. Voittaja sekä oma työni edustivat ensimmäistä kategoriaa, ja tämä tuntui-
kin muiden ehdotusten näkemisen jälkeen mielestäni luontevimmalta ratkaisulta.

Oleellisia kysymyksiä kilpailussa olivat laajennuksen suhde kirkkoon sekä seurakun-
tasaltilan luonne suhteessa kirkkosaliin. Ehdotuksissa olikin paljon erityyppisiä tulkintoja ai-
heesta. Pääosin laajennus oli selkeästi alisteinen kirkolle, mutta silti seurakuntasali oli monissa
ehdotuksissa lähes yhtä juhla- ja iso kuin vanha kirkkosali. Olin itse ajatellut että seurakun-
tasalin pitäisi selvästi olla hierarkialtaan arksampi kuin kirkkosalin, ja siten esimerkiksi mata-
lampi ja muutenkin luonteeltaan erilainen. Lähes kaikki ehdotukset olivat tyyllisesti selkeästi
poikkeavia vanhasta kirkosta, pääosin melko tyypillisin nykyarkkitehtuurin keinoin tehtynä.
Tämä lienee ollut ihan hyvä ratkaisu. En tiedä olisiko kuitenkaan ollut aivan mahdoton ajatus
yrittää jotenkin matkia laajennuksessa alkuperäistä 30-luvun tyyliä, jolloin lopputuloksesta
olisi tullut mahdollisimman yhtenäinen kokonaisuus. Toisaalta olen itse tyytyväinen omaan
ehdotukseeni siinä mielessä että se näyttää mielestäni yksinkertaisuudessaan toivon mukaan
jopa ajattomalta. Myös palkituissa ehdotuksissa oli mielestäni jotain hienoa vanhanaikaisuutta,
vaikkakin pidin voittaneen ehdotuksen asetelmaa (varsinaisen kirkon vieressä kolme ’pikku-
kirkkoa’) hieman outona.

Kuten suunnitteluprosessin kuvauksessa kerroin, tuli kilpailua tehdessäni paljon
pohdittua kannattaako alkuperäinen lisäsiipi purkaa. Arvostelupöytäkirjassa tähän ei suoraan
otettu kantaa, mutta yleisarviossa sanotaan että, “*Tiukka kokonaisbudjetti oli useiden ehdotus-
ten osalta jäänyt huomioimatta. Erityisesti ehdotukset, joissa voimakkaasti puututtiin olevan
kirkon rakenteisiin, nähtiin kustannusmielessä ongelmallisena.*” Kaikissa palkituissa ehdotuksis-
sa lisäsiipi on myös säilytetty. Näistä voinee tulkita että lisäsiiven purkaminen oli tuomariston
mielestä huono ratkaisu. Toisaalta hieman ristiriitaisesti arvioissa sanotaan myös että “*monissa*

ehdotuksissa ei ollut uskallettu kajota juurikaan olevaan kirkkoon, jolloin toiminnallisuus ei muodostunut toivotulla tavalla yhtenäiseksi kokonaisuudeksi vaan uudisrakennukset jäivät irrallisiksi.” Itselläni ajatus oli juuri että purkamalla vanha lisäsiipi saadaan lopputuloksesta yhtenäinen kokonaisuus.

Lähiympäristön suunnitteluun ei palkituissa töissä oltu panostettu juuri lainkaan. Tätä myös kritisoitiin arvostelupöytäkirjassa, mutta se ei silti näyttänyt vaikuttavan lopputulokseen. Kuten arvelinkin, ei lähiympäristön suunnittelulle siis ilmeisesti annettu kilpailussa painoarvoa. Kilpailun avulla todennäköisesti yritettiin vain saada varsinaisen laajennussuunnitelman ohessa ideoita lähiympäristön kehittämiseen.

Oman työni (nimimerkiltään ”Juuri”) sijoittui kilpailussa yläluokkaan. Melko positiivisessa arviossa ainoa varsinainen kritiikki oli että sen ”*mittakaava on kuitenkin olevalle kirkolle selvästi alisteinen, ja kokonaisuudesta on tämän johdosta muodostunut mittakaavallisesti omituinen ’pikkukirkko’ vanhan rakennuksen kylkeen.*” Mielestäni kuitenkin seurakuntasalin juuri pitäisi olla alisteinen varsinaiselle kirkkosalille. Mutta on varmasti totta että rakennusten välistä korkeus- ym. suhdetta olisi voinut hienosäätää.

2.5 Suunnitelman jatkokehittäminen

Itse olin kohtuullisen tyytyväinen kilpailuehdotukseen, vaikka loppuvaiheessa tulikin melkoinen kiire eikä kaikkia ratkaisuja ehtinyt kunnolla miettimään. Päätin jatkokehittelyvaiheessa yrittää kirkastaa sen perusajatuksia tekemättä perusratkaisuun suuria muutoksia. Muutin seurakuntasalin ja kerhotilan harjakaton harjan keskelle, aiemman epäkeskon harjan sijaan, jotta tilasta tulisi rauhallisempi ja rakennusmassasta yksinkertaisempi. Muutin myös kattojen toiset päät aumakattoisiksi, koska tämä tuntui liittävän uudismassat paremmin vanhaan kirkkoon. Lisäksi muutin seurakuntasalin sijaintia, jolloin sen sisäänkäynti siirtyi salin päädyistä sen pitkälle sivulle. Lisäsin myös seurakuntasalin toiseen päähän sisäänkäyntiaukkoa vastaavan lasiseinän, jolloin aputilamassa hahmottuu selkeämmin itsenäisenä umpinaisena massana. Siirsin IV-konehuoneen peruserroksen aiemman kattosijoituksen sijaan, jotta laajennuksen massoittelu selkeytyisi. Laajennus koostuu nyt harjakattoisista seurakuntasalista ja kerhotilasta sekä tasakattoisesta massasta johon kuuluu sisäänkäyntiaula ja aputilat.

Oman työni arvio arvostelupöytäkirjasta:

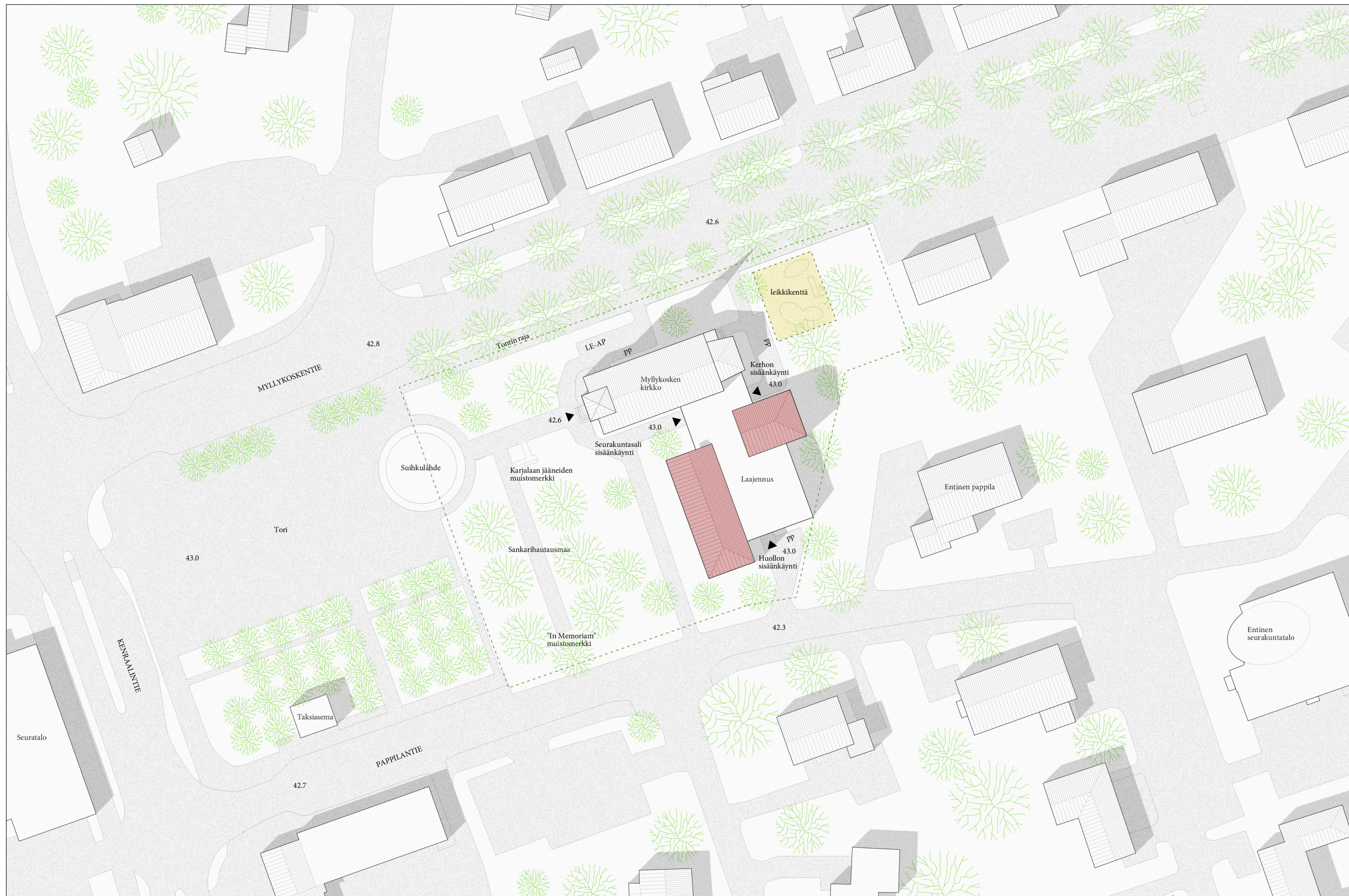
“Ehdotuksessa on purettu nykyinen kirkon lisäsiipi ja uudisrakennus on kytketty suoraan tämän paikalle, vanhan kirkon yhteyteen. Kaupunkikuvassa ehdotuksen materiaalivalinnat ja uudisrakennuksen muotokieli on hyvin istutettu täydentämään vanhaa kirkkorakennusta modernilla tavalla. Uudisrakennuksen massoittelu ja mittakaava on kuitenkin olevalle kirkolle selvästi alisteinen, ja kokonaisuudesta on tämän johdosta muodostunut mittakaavallisesti omituinen ’pikkukirkko’ vanhan rakennuksen kylkeen. Ehdotuksen ansiokkaalla arkkitehtonisella perusteella olisi voinut rohkeasti toteuttaa mittakaavaltaan suuremman rakennuksen ilman että vanha kirkko olisi siitä kärsinyt.

Uusi pääsisäänkäyntiaula on mitoitukseltaan juhlava ja yhdistää uudisrakennuksen hyvin olevaan kirkkosaliin. Keskitetty eteisaula avautuu hyvin molempiin lähestymissuuntiin ja sieltä on hyvät toiminnalliset yhteydet kaikkiin tiloihin. Kerhot sekä seurakuntasali toimivat hyvin erillistilaisuuksien järjestelyihin ja keittiö pystyy palvelemaan erillisiä tilaisuuksia.

Suunnitelmassa on käsitelty koko kilpailualue, mutta erilaisia toimintoja ja muutoksia on esitetty melko vähän. Seurantalonsä ja kirkon välinen yhteys on huomioitu ja sen parantamisen osalta ei ole esitetty toimenpiteitä. Työssä ehdotetut toimenpiteet ovat melko realistisia, mutta eivät kovin innovatiivisia.

Kokonaisotteeltaan kiinnostava ja kaunis ehdotus, joka sortuu turhankin varovaiseen mittakaavaan pidättäytymällä kokonaisuudessaan olevan kirkkorakennuksen räystäslinjan alapuolella.”

3. Suunnitelma

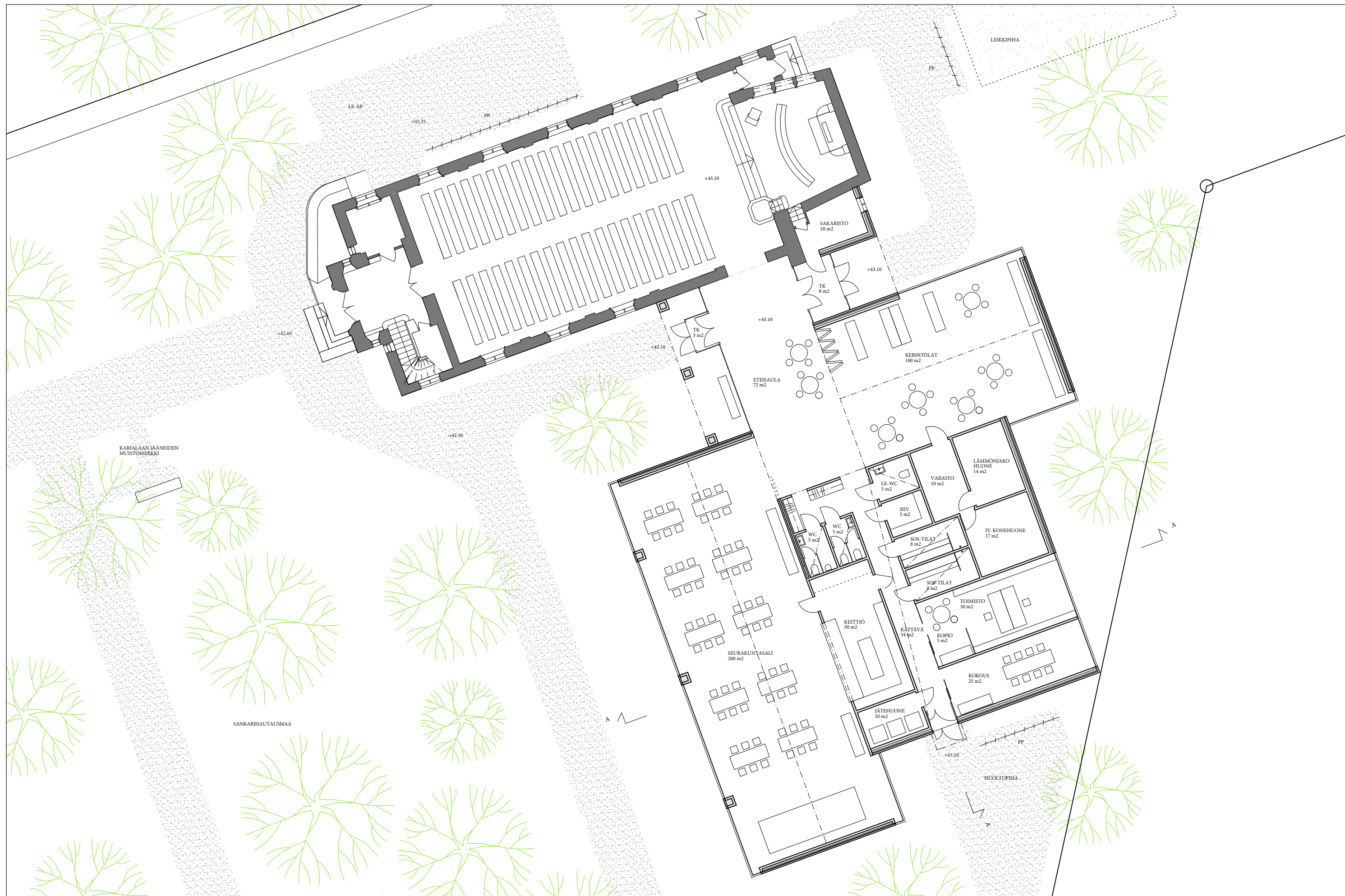
Asemapiirustus 1/500

3.1 *Sijoittuminen kaupunkirakenteeseen*

Laajennus on jaoteltu toiminnallisuuden mukaan pienempiin massoihin, jotta rakennus sopeutuisi ympäröivän kaupunkirakenteen mittakaavaan ja jäisi selvästi alisteiseksi nykyiselle kirkolle. Massojen sijoittelussa on myös pyritty säilyttämään mahdollisimman paljon alueen nykyistä puustoa. Uuden seurakuntasalin pitkänomainen massa on sijoitettu kohtisuoraan verrattuna nykyiseen kirkkoon, jotta nämä yhdessä muodostaisivat luontevan parin. Samalla laajennus selkeyttää tori/puistoaukiota, luoden sille selkeän taustan.

Rakeisuus 1/2000

Pinta-alat

Vanha kirkko:

372 hum2 (purettu 145 hum2)

450 brm2 (purettu 200 brm2)

Laajennus:

604 hum2

672 brm2

Yhteensä:

976 hum2

1122 brm2

3.2 Tilajärjestelyt

Monitoimikirkon sydämenä toimii uusi eteisaula, joka sijoittuu vanhan purettavan siipiosan

paikalle. Uudesta eteisaulasta on suora yhteys vanhaan kirkkosaliin, uuteen seurakuntasaliin

sekä kerhotiloihin. Aulaan on sisäänkäynnit kahdelta suunnalta, juhllisempi käynti torin

puolelta ja arkisempi käynti kerhotoimintaa varten vanhan kirkon takaa Myllykoskentieltä.

Näin aula toimii liikenteellisenä keskuksena, sekä itsessään viihtyisänä olohuoneena, johon

kerhon toiminta voi tarvittaessa laajentua. Eteisaulan lasiseinä avautuu aurinkoiselle sisäpihal-

le, jonka keskelle jää säilytettävä puu.

Seurakuntasali avautuu lounaaseen puistoon, jonka arvokas tunnelma sopii seura-

kuntasalissa järjestettäviin intiimeihin ja hartaisiin tilaisuuksiin. Salin kattoa kannattelevat jy-

kevät pilarit ja niiden väleissä oleva lasiseinä luo tilaan juurevan ja rauhallisen, mutta valoisan

tunnelman.

Kerhotila avautuu pohjoiseen Myllykoskentielle, ja leikkipaikka sijoitetaan kerho-

tilan eteen Myllykoskentien varteen. Myllykoskentien puoleisesta sisäänkäynnistä ja pihasta

syntyy näin vilkas kohtaamispaikka, joka kutsuu mukaan kirkon toimintaan sekä elävöit-

tää Myllykoskentien katutilaa. Kerhotila on siirtoseinän ansiosta yhdistettävissä aulatilaan,

mahdollistaen näin tilojen muunneltavan käytön. Isoissa tapahtumissa myös seurakuntasaliin

johtavaa leveää liukuovea voidaan pitää auki, jolloin seurakuntasali, aula ja kerhotila toimivat

yhtenä isona tilana.

Muut tilat sijoittuvat kerhotilan ja seurakuntasalin kylkeen tulevaan umpinaiseen

valkoiseksi slammattuun tiilimassaan. Sinne tulevat wc-tilat, sosiaalitilat, keittiö, toimistotilat

ja IV-konehuone, sekä muut aputilat. Keittiöstä avautuu tarjoilutiski seurakuntasaliin. Raken-

nuksen kaakkoisnurkassa on huoltopiha ja henkilökunnan sisäänkäynti.

Ulkonäkymä

3.3 *Arkkitehtuuri*

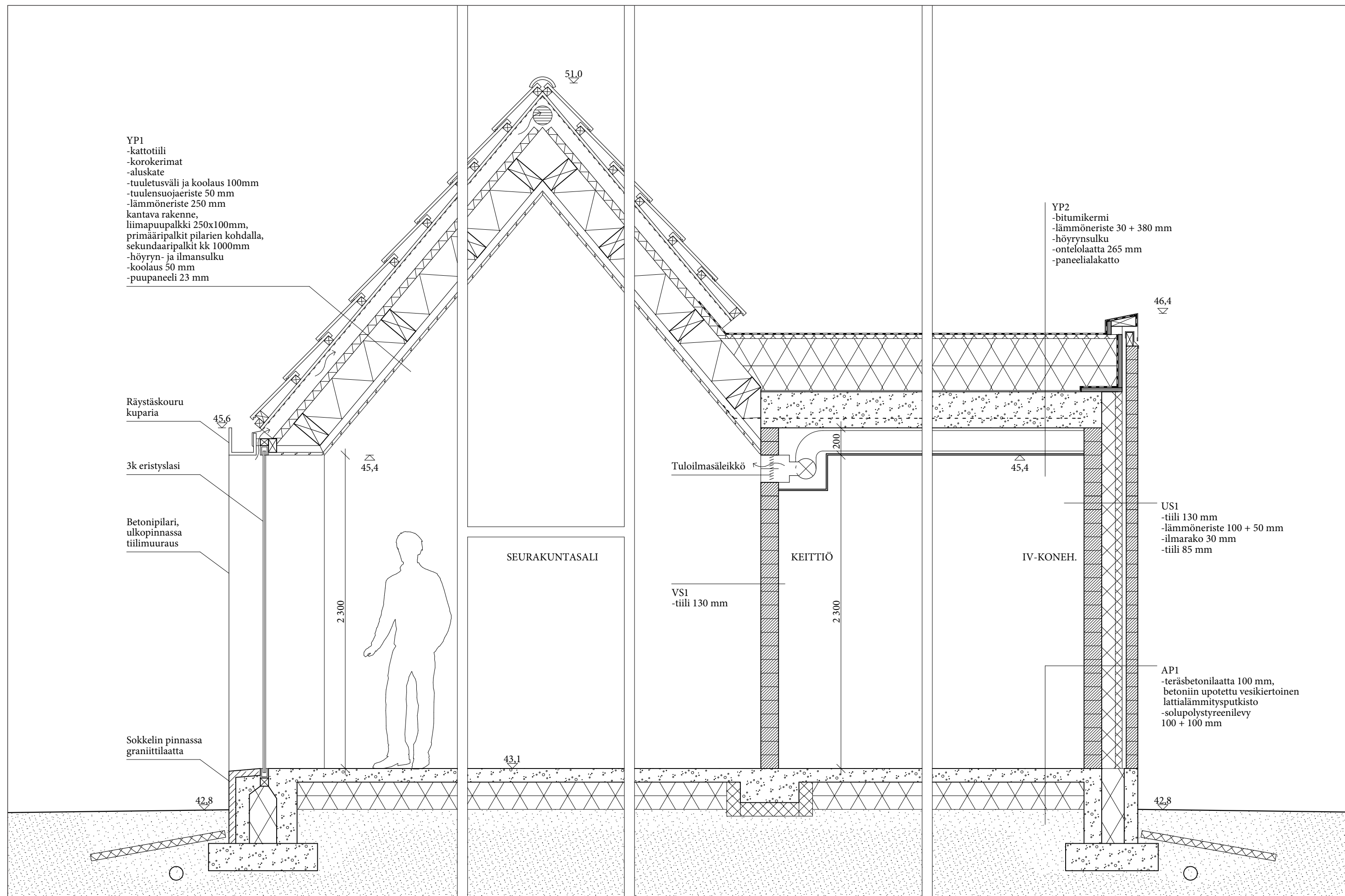
Suoralinjainen ja pelkistetty muoto kertoo selkeästi että laajennus on nykyarkkitehtuuria mutta jyrkät kattolappeet ja raskaat tiilipilarit kuitenkin yhdistävät laajennuksen luontevasti vanhan kirkon viereen. Toisesta päästään aumakattoisten massojen päätyseinät on punatiilisiä sekä sisältä ja ulkoa. Aputilamassa ja pilarit ovat valkoiseksi slammattua tiiltä vanhan kirkon tapaan. Päädyissä tiiliseinät eivät tule aivan nurkkaan asti, vaan kohtaan tulee lasinurkka; ikään kuin negatiivinen pilari.

Laajennuksessa seurakuntasalin ja kerhotilan puolittaiset aumakatot toistavat vanhan kirkon kattomuotoa sekä kattomateriaalia. Samoin päätyjen punatiiliseinät liittyvät vanhan kirkon tornin yläosan punatiileen. Katon ja seinän taitteessa on seinän ulkopinnassa rakennusta kiertävä kuparinen räystäskouru, joka viittaa vanhan kirkon tornin huipun kupari-päällystykseen. Sokkeli on graniittia, kuten vanhassa kirkossa.

Rakennuksen aukotus syntyy kuin itsestään pitkiltä sivuilta avonaisten punatiilimassojen, sekä umpinaisen valkoisen massan yhdistelmästä.

Näkymä seurakuntasalista

Detaljileikkaus 1/25

Materiaalit:

1. Tiili, punainen
2. Tiili, valkoinen slammattu
3. Kupari
4. Lasi
5. Graniitti

Julkisivu länteen 1/250

Julkisivu etelään 1/250

Materiaalit:

1. Tiili, punainen
2. Tiili, valkoinen slammattu
3. Kupari
4. Lasi
5. Graniitti

16

Julkisivu itään 1/250

Julkisivu itään 1/250

Leikkaus A-A 1/250

Leikkaus B-B 1/250

Näkymä sisäänkäynnistä

Näkymä Myllykoskentieltä

Viitteet

1. Kilpailuohjelma s.6
2. Kilpailuohjelma s.4
3. Kilpailuohjelman s.7
4. https://fi.wikipedia.org/wiki/W._G._Palmqvist
5. Kilpailuohjelma s.11
6. Kilpailuohjelma s.10
7. Arkkitehti-lehti 2002 s. 36-39
8. <http://www.mx-si.net/sin-categoria/serlachius-museum-gosta-pavilion/>
9. <http://oopeaa.com/project/klaukkala-church/>
10. <http://www.bdonline.co.uk/patrick-lynchs-inspiration-st-peter%E2%80%99s-church-clip-pan/5074384.article>
11. <http://www.woodarchitecture.fi/fi/projects/seurakuntakeskus-sallila>
12. Arviointipöytäkirja

Kuvalähteet

1. Pohjana kilpailuaineisto
2. Pohjana Bing Maps, <https://www.bing.com/maps/>
- 3-16. Kilpailuaineisto
17. <http://www.afks.fi/>
18. <http://www.mx-si.net/sin-categoria/serlachius-museum-gosta-pavilion/>
19. <http://oopeaa.com/project/klaukkala-church/>
20. <http://www.bdonline.co.uk/patrick-lynchs-inspiration-st-peter%E2%80%99s-church-clip-pan/5074384.article>
21. <http://www.woodarchitecture.fi/fi/projects/seurakuntakeskus-sallila>
22. Kilpailuaineisto
- 23-27. Jouni Karttunen
- 28-30. Arviointipöytäkirja

Lähteet

Arjen ja pyhän kohtauspaikka : Korson kirkko ja reurakuntatalo, muutos ja lisärakennus. Ark-kitehti. Helsinki : Suomen arkkitehtiliitto. - 0004-2129. - 2002 : 3

Myllykosken kirkon laajennus, kilpailuohjelma, haettu 8.2.2016

<http://www.kouvolanseurakunnat.fi/kirkot-ja-tilat/kirkot/myllykosken-kirkko/myllykosken-kirkon-laajennuksen-ja-ympariston-suunnittelukilpailu>

Myllykosken kirkon laajennus, kilpailuaineisto, haettu 8.2.2016

<http://www.kouvolanseurakunnat.fi/kirkot-ja-tilat/kirkot/myllykosken-kirkko/myllykosken-kirkon-laajennuksen-ja-ympariston-suunnittelukilpailu>

Myllykosken kirkon laajennus, arviointipöytäkirja, haettu 26.5.2016

http://www.kouvola.fi/material/attachments/tekninenjaymparistotoimi/kaaavoitus/asemakaa-voitus/kilpailut/myllykoskenkirkko/c420ltrYb/Myllykosken_kirkon_arkkitehtikilpailu_arviointipoytakirja_aukeamat_liitteineen_web.pdf

Wikipedia artikkeli W. G. Palmqvistista, haettu 10.12.2016

https://fi.wikipedia.org/wiki/W._G._Palmqvist

Klaukkalan kirkko, haettu 16.12.2016

<http://oopeaa.com/project/klaukkala-church/>

Korson kirkko, Arkkitehtitoimisto AFKS, haettu 16.12.2016

<http://www.afks.fi/>

Serlachius museo, haettu 16.12.2016

<http://www.mx-si.net/sin-categoria/serlachius-museum-gosta-pavilion/>

Pyhän Pietarin kappeli, haettu 16.12.2016

<http://www.bdonline.co.uk/patrick-lynchs-inspiration-st-peter%E2%80%99s-church-clip-pan/5074384.article>

Seurakuntakeskus Sallila, haettu 16.12.2016

<http://www.woodarchitecture.fi/fi/projects/seurakuntakeskus-sallila>

Febriani et al. / 2008

17

surin laitos - Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu - Aalto yliopisto - valvoja: Pirjo Saarikoski

Näkymä Myllykoskelta

Näkymä etelästä

Julkisivu pohjoisesta 1/200

Materiaalit:
1. Tiili, punainen
2. Tiili, valkoinen lamattu
3. Kivi
4. Lasi
5. Grafiitti

Myllykosken kirkon laajennus

Jouko Karttunen - Dikentien - 2017 - Arkkitehtuurin laitos - Tutkinto ja suunnittelun koulutus - Arhio - Jyväskylä - valvoja: Pasi Saarelainen

5/7

Julkisivu etelästä 1/200

Materiaalit:
1. Tiili, punainen
2. Tiili, valkoinen lamattu
3. Kivi
4. Lasi
5. Grafiitti

Myllykosken kirkon laajennus

Jouko Karttunen - Dikentien - 2017 - Arkkitehtuurin laitos - Tutkinto ja suunnittelun koulutus - Arhio - Jyväskylä - valvoja: Pasi Saarelainen

6/7

